બનામે ખુદા.

દાગે હસરત.

નાટક તીન બાબકા.

આવૃત્તિ બીજી.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

મુંબઇ ગુજરાતી નાટક મંડળી,

મુંબઇ:

ધી રાઇઝીંગ સ્ટાર પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ મધ્યે,

અલીભાઈ દાઉદખાનએ છાપી છે.

સને ૧૯૦૩ સંવત ૧૯૫૯

કીંમત રૂ. ૦-૨-૦

પાત્રોનાં નામ.

કેખુશરૂ................ચીનનો બાદશાહ.

શાપુર....................કેખુશરૂનો વજીર.

સોદાગર..................ઇરાનનો વેપારી.

ફરહાદ....................એક પહાડ ફોડનાર.

કાફુર......................કેખુશરૂની દરબારનો એક હબશી.

બીટું......................શામા દલ્લાલાની છોકરીનો છોકરો

દરબારીઓ, ચોપદાર, વિગેરે

મેહીંબાનો..................શીરીંની ફુઇ.

શીરીં......................ઇરાનની શાહજાદી.

કોયલ......................શીરીંની સાહેલી.

શામા......................એક કુટણી.

સાહેલીઓ, રામશગીરો વિગેરે.

ખેલની પ્રવેશવાર ટુંક સમજ.

અંક પહેલો.

પ્રવેશ ૧ લો.—બાદશાહ કેખુશરૂની દરબારમાં મુસાફરીએ નીકળેલો ઇરાનનો એક સોદાગર આવે છે. બાદશાહ તેને ઇરાનની ખબર પુછે છે. જવાબમાં તે ઇરાનની શીરીં નામની શાહજાદીની ખુબસુરતીનાં વખાણુ કરે છે. આથી બાદશાહ તેના ઉપર મોહીત થાય છે ને તેને મળવાની આતુરતા બતાવે છે. તેનો શાપુર નામનો વજીર બાદશાહની છબી મારફત શીરીંને મેળવી આપવાનું માથે લઇ ઇરાન તરફ જાય છે.

પ્રવેશ ૨ જો.—વજીર શાપુર, ઇરાન જવા રસ્તે પડે છે ત્યાં તેને કેખુશરૂ બાદશાહના દરબારનો કાપુર નામનો હબશી મસ્કરો મળે છે. તે પણુ પરણુવાનો ઉમેદવાર હોવાથી પોતાના જેવી કોઇ લાયક સ્ત્રી શોધવા તેની સાથે જાય છે.

પ્રવેશ ૩ જો.—શાહજાદી શીરીં સાહેલીઓ સાથે પોતાના ખાનગી મહેલમાં છે ત્યાં સોદાગરને વેશે શાપુર વજીર તથા કાપુર હબશી કંઈ માલ વહેંચવાને બહાને આવી શીરીંને મળે છે અને કંઇક યુક્તિથી બાદશાહ કેખુશરૂની છબી શીરીંની નજરે પાડે છે. છબીનું રૂપ જોઈ શીરીં તેના પ્રેમમાં પડે છે.

પ્રવેશ ૪ થો.—કાપુર હબશી તથા કોયલનો સંવાદ.

પ્રવેશ ૫ મો.—શીરીંની ફુઇ મેહીંબાનોની દરબારમાં શાપુર આવે છે. બાદશાહ કેખુશરૂનો કાગળ તેને આપે છે. શીરીંને સમજાવી શાપુર સાથે મોકલવાનો મેહીંબાનો ઠરાવ કરે છે

પ્રવેશ ૬ ઠો.—બાદશાહને શીરીં આવવાની ખબર આવે છે બાદશાહ તેને બાગે ફરખારમાં ઉતારો આપે છે.

પ્રવેશ ૭ મો.—બાગમાં કેખુશરૂ તથા શીરીંની ખાનગી મુલાકાત બાદશાહ તરફથી શાપુર વજીર, શીરીંને લગન બંધે બંધાવા સૂચવે છે. "જુએશીર નામની નદી શહેર પાસે લઇ આપશો પછી લગ્ન કરીશ"

એવી શીરીં કબુલાત આપે છે. કાપુરને કોયલનાં લગ્ન થાય છે. જુએ-શીર લાવવા માટે કોઇ હુશીયાર પહાડ ફોડનારને શોધી લાવવા બાદશાહ શાપુર વજીરને હુકમ કરે છે.

પ્રવેશ ૮ મો.—લગ્નની ખુશાલીમાં કોયલ તથા કાપુર હાસ્ય જનક વીનોદ કરે છે.

પ્રવેશ ૯ મો.—ફરહાદ નામના પહાડ ફોડનાર સાથે શાપુર વજીરનો મેળાપ થાય છે. શાપુર તેને શીરીં પાસે લઇ જાય છે.

પ્રવેશ ૧૦ મો.—શીરીં પાસે શાપુર ફરહાદને લાવે છે. શીરીંનું સ્વરૂપ જોતાં ફરહાદ તેના સ્નેહમાં સપડાય છે. જુએશીર નદીની નહેર શહેર પાસે લાવવા શીરીં ફરહાદને હુકમ કરે છે ફરહાદ કબુલ કરી જાય છે.

અંક ૨ જો.

પ્રવેશ ૧ લો—ફરહાદ શીરીંના વીયોગથી પોતાની થયેલી દશા ઉપર અફસોસ કરે છે. ત્યાં શીરીં તરફથી એક સીપાઇ નહેર તૈયાર થઇ કે નહિ તે જોવા આવે છે. નહેર તૈયાર હોવાનું જણાવી ફરહાદ તેને શીરીંને જોવા લઇ આવવા મોકલે છે. શીરીં આવે છે. નહેર જોઇ શીરીં બહુ ખુશી થાય છે. ફરહાદને ઇનામ માંગવાનું કહે છે. ફરહાદ તેનો પ્રેમ માગે છે. શીરીં ફરહાદને તે બાબત મન-માંથી કાઢી નાંખવા સમજાવે છે. ન સમજતાં છેવટ ફરહાદને સીપાઇ સાથે જંગલમાં મોકલી દે છે. છતાં પોતાને ખાતર થયલી તેની દીવાની હાલત જોઇ શીરીંના મનમાં તેને માટે કંઇક પ્રેમ અને દયાનાં બીજ રોપાઇ જાય છે.

પ્રવેશ ૨ જો.—કોયલ તથા કાપુરના પ્રેમી સંસારનું હાસ્ય જનક ચીત્ર.

પ્રવેશ ૩ જો.—પ્રેમઘેલો ફરહાદ શીરીં શીરી પોકારતો જંગ-લમાં ભટકે છે ત્યાંથી તેને બાદશાહ કેખસરૂનાં માણુસો પકડી દરબા-રમાં લઇ જાય છે.

પ્રવેસ ૪ થો.—કેખશરૂ શાહની દરબારમાં ફરહાદને લાવવામાં આવે છે ત્યાં થતી વાતચિતપરથી ફરહાદ શીરીંનો આશક છે એમ જાણી બાદશાહ ગુસ્સે થાય છે. ફરહાદને તલવાર લઈ મારવા ધસે છે. પણ શાપુર વજીર તેને તેમ કરતો અટકાવે છે, શીરીંનું નામ ફરહાદના મુખમાંથી મુકાવવા માટે શાપુરની સલાહથી બાદશાહ ફરહાદ સાથે એવી શરત કરે છે કે મુસાફરીમાં આડો આવતો અમુક મોટો પહાડ છે તે તોડી આપે તો શીરીં તને આપી દઉં. આ શરતની મતલબ એ હતી કે બાદશાહ જાણતો હતો કે એ પહાડ તેનાથી તોડાવાનો નથી અને તે શીરીં માંગવાનો નથી.. બલ્કે ત્યાં તેનું મરણુજ નીપજશે. પ્રેમઘેલો ફરહાદ એ શરત કબુલ કરી જાય છે.

પ્રવેશ ૫ મો.—સાહેલીઓ મારફત શીરીંને ફરહાદે પોતાને માટે કરેલી ભયંકર શરતની ખબર પડે છે. તેની તેના મન ઉપર સજ્જડ અસર થાય છે. તેના ઉપર એકદમ પ્રેમ ઉસ્કેરાઇ આવે છે ને તેને મળવા માટે છુપી રીતે ત્યાંથી નીકળી જાય છે.

પ્રવેશ ૬ ઠો.—કોયલ તથા કાપુરના પ્રેમી સંસારનું હાસ્ય જનક સંપૂર્ણ ચીત્ર.

પ્રવેશ ૭ મો.—પહાડ પાસે ફરહાદ શીરીં શીરીં કરતો પહાડ તોડે છે ત્યાં શીરીં આવી તેને મળે છે. પોતાનો પ્રેમ ફરહાદને જાહેર કરે છે. અને શરત પુરી થયે "હું તારી થઇશ" એમ વચન આપી જાય છે.

અંક ૩ જો.

પ્રવેશ ૧ લો.—શામા દલાલાના ઘરનો હાસ્ય જનક વીવાદ.

પ્રવેશ ૨ જો—દરબારમાં બાદશાહને ફરહાદે પહાડ તોડયો એવી ખબર મળતાં શરત પ્રમાણે ફરહાદ શીરીંની માગણી કરશે એ ભયથી કોઇ પણ યુક્તિથી ફરહાદ મરણ પામે એમ કરવા તે શાપુર વજીરને હુકમ કરે છે.

પ્રવેશ ૩ જો.—શામા દલાલાને ઘેર શરાબ બાજી આદી ચાલે છે ત્યાં શાપુર વજીર આવે છે. પોતાના મનની [illegible]

તેને વાકેફ કરે છે. શામા દલાલા કોઈ પણ યુકિતથી ફરહાદને મારી નાંખવાનું બીડું ઝડપે છે.

પ્રવેશ ૪ થો.—પહાડ ઉપર શીરીં :શીરીં પુકારતા ફરહાદને શામા દલાલા શીરીંના મરણના ખોટા ખબર આપે છે. જે સાંભળ તાંજ ફરહાદ કટાર ખાઇ મરણ પામે છે.

પ્રવેશ ૫ મો.—શીરીંને ફરહાદના મરણની ખબર પડતાં પોતાના પ્રેમઘેલા પ્યારાને મળવા શીરીં તેની કબર તરફ જાય છે.

પ્રવેશ ૬ ઠો.—ફરહાદની કબર પાસે આવી શીરીં ફરહાદ ફર હાદ કરી પુકાર કરે છે. એકદમ ભયંકર અવાજ સાથે કબર ફાટે છે. શીરીં પોતાના પ્રેમઘેલા ફરહાદની સાથે કબરમાં સમાઇ જાય છે.

બનામે ખુદા.

દાગે હસરત.

બાબ પહેલો.

દરબારે આમ— ૧

જગમે હમેશાં હમેશાં શહે જીશ્વાં
તેહારી તેહારી તેહારી રહે આન બાન જગ૦
બરતર બાલા સબસે આલા હંએ સુલતાં.
શહેવાલા વાલા તોરી હએ શાન
નગર નગર ડગર ડગર તેરા ફરમાન
સરકાર તુ સરદાર તુ મુખતાર તુ
જરદાર તુ મએં કુરબાન. જગ૦

બાદશાહ— ૨

છુપભી સકતા હએ જમાનેમે મેરા નામ કહીં
કભી પોશીદા હુવા હએ કરમે આમ કહીં. છુપભી૦
જીસકો મએ ખલ્કમે કુચ્છ ગએજે ગજબ દીખલાઉં
રાસ્ત જીનહાર ન હો ઉસકા કોઇ કામ કહીં, છુપભી૦
શાહે આફાક હું હએ નામ મેરા કએખુસરૂ
ગંજે કાફસે સીવા હએ મેરા ઇનઆમ કહીં. છુપભી૦

સાબરાગીર— ૩

કન્હાઇ તની દેખો હમરી ઓર, તુમ્હેં સોતનીઆં બેહેકાએ
તુમ્હે બએરનીઆં ભરમાએ કન્હાઇ૦
હમસે કઓન ઘમંડ પરેરે ગાવત રાગ કુરાગ
ચાર દીનાકી ચાંદની હએ ફીર અંધીઆરા પાગ. કન્હાઇ૦
પીતમ તુમરે સોચમેરે રકત રહયો ન માંસ
જએસે ખાલ લોહારકી કે આવત જાવત સાંસ. કન્હાઇ૦

બાદશાહ— ૪

ભલા મુજસે ઇરાંકા કર કુચ્છ બયાં—
લોગોસેં મએને અએસા સુના હુએ
કોઇ હંસીં હુએ વહાં. ભલા મુજસે.
ઉસકા નીશાં કુચ્છ મુજકો બતા તુ
તા હોવે ખુશ મેરી જાં ભલા મુજસે.

દરબારે આમ— ૫

કાહેકો રહો મરામુમ અબ અએ શાહે જીશાં
ઇનકી ધુમધામ હુએ આજ બાગે આલમમે
કયા નામ હુએ આજ યેહી કરેંગે કોઇ
તદબીર પ્યારે સુલતાં પ્યારે સુલતાં
શામો રૂમ ધુમ મચી હુએ ઇનસે કહોના
સુનાઓ ફરમાં ભેજાઓ ઇનકો ઇરાં. કાહેકો.

શાપુર—

બેશક બેશક જા કર ઇરાં લાઉં શીરીંકા
શબી હે સુલતાં લે જાઉં ઇરાં
રહી ફરકત ઝુમ શામો રૂમ

દરબારે આમ—

ધુમ મચી હુએ ઇનસે કહોના
સુનાઓ ફરમાં ભેજાઓ ઇનકો ઇરાં. કાહેકો.

શાપુર— ૬

જાઉં મંએ જલ્દ યહાંસે ઇરાં
શબી શાહે જમન જાકે શીરીંકો દીખાઉં જાઉં. જાઉં.
શબ્હી રંજ મહન અપને સુલતાંકા ભુલાઉં જાઉં. જાઉં.
કરૂં મંએ અએસી જતન વહાંસે શીરીંકા લે આઉં જાઉં. જાઉં.

હુબશી— ૭

અબ ઘડી અએશકી આઇરે અરે હાં હાં હાં
યારી કરૂં દીલદારી કરૂં સરદારી કરૂં જોરૂ પ્યારી કરૂં
બસ રહું મગન બસ રહું મગન,

બીબીકો ઘરમે લાઉં પ્યારી દુલહન બનાઉં બગીમે લેકે સાથ ફિરાઉં
બસ રહું મગન બસ રહું મગન. અબ૦

સહેલીએ— ૮

શીરીં પીયારી જગમેં હમેશાં યુંહી રહે ગુલઝારરે

શીરીં—

બાગે જહાંમે અએશ મનાઓ આઈ હુએ ફસ્લે બહારરે
અએશો ખુશીમેં સબ દીન ગુજરે દુર હો સબ આઝારરે

સબ સહેલી— ૯

અએ ગુનચએ રશ્કે ચમન
શીરીં સુખન શીરીં દહન
એક તાજીર આયા લેકે યાં અસબાબે બેશુમાર. અએ૦
ચીજેં જહાંસે સબ હુએ નીરાલી
હબશી ખીદમતગાર હુએ જાની હબશી ખીદમતગાર. અએ૦

કોયલ— લંગુર ભેંસાસુર હુએ બેતુર હુએ મગરૂર હુએ
મુજપે નજર વોહ ડાલે હુએ બીબી કલ મુવા ચમાર. અએ૦

શીરીં—

બાગસે તુ ફ્અોરન અબ જા
જલ્દી અપને સાથ લેઆ જલ્દી અપને સાથ
દેખુંતો મએબી ચીજેં હુએ કયા કયા દીલ હુએ બેકરાર નીહાયત હુએ ઈન્તેજાર. અએ૦

શીરીં— ૧૦

તુમ ચીજેં કયા કયા લાએ
લાએ કહાંસે આએ હો તુમ.
સૌદા આપના હમકો દીખાવો
દેખેતો કયા લાએ હો. તુમ.

શીરીં— ૧૧

છબ કએસી યે ગુઇયાં મોહનીયાં હયેછબ કએસી
ભરમાએ, લલચાએ, છબ પ્યારી, તેહારીનેયારી સે હારી બીદેશી. છબ૦
રાતદીન ઘુંઢતે ફીરતે હંએ ફલકપર મહો મેહેર
લેકીન અબ તકતો ન પાયા કહી સાની તેરા. છબ૦

ખુદહી ખીંચ જાએ દીલ ઉસ્કા તેરી સુરતકી તરફ
ખીંચના ચાહે જો નકશા કભી માની તેરા. છબ૦

કોયલ— १२

લહેંગા બુટેદારરે મેરા છપ્પન ટકેકા. લહેંગા૦
અંગીયાંમે મોરે લાલ જડે હયે
જુબનકે બલહારરે. મોરા૦
નએના મોરે છેલ છબીલે
મદસે હયે મતવારરે. મોરા૦

હબશી— १३

તોરે નખરેપે મંયે બલહારરે.
તોરા લાખ ટકેકા, નખરા. લાખ૦
તુ હયે રંગીલી મયે હું રંગીલા
દોનોકે બલહારરે. નખરા૦
આ મેરી પ્યારી લગજા ગલેસે
જોબનકે દીન ચારરે. નખરા૦

કોયલ— १४

ચલ મુવે દુર મુવે યહાંસે નીકલ જા
હોજા, અગાડીસે દૂરરે જારે મુવે લંગુર રે.
તુ મ્લેહ ગવાર કોઈ મએ હું સુંદરીયાં.
શએતાં તું મે હુરરે. મંએ
મોરી શેહેજાદી દેખે ડગરીયાં.
જાનાહએ મુજકો જુરૂરરે. જારે૦
લેહુ મંએ એક દીન તોરી ખબરીયાં ખોપરી કરૂં તેરી ચુરરે. જારે૦

હબશી— १५

હમસે બહુડકે બાત કરેગી તુ કયા અએ નારી મગરૂર
હમભી હએ એક જીદ્દી પુરે ભાગેગી કયા હમસે દુર
તુ હએ રંગીલી મએ હું રસીલા દોનોકા હએ પુરા જોડ
જાનસે જાઉં તુજે ન છોડું કામ કરૂં અબ મએ ભરપુર
ઉડતા મીસલે તીરકે જાઉં સાત સમનદર ચીરૂં મએ
તોડું સારા કુફર એ તેરા નામકાહું મએંભી કાફુર.

૪૭૯૮

દરબારે આમ— ૧૬

અએશો ખુશીકા બજમમેં તેરી સદા કીમાય હો
શોહરા હો જાંબજા તેરા ફએજકી ધુમધામ હો—અએશો.
દહેર હો તુઝસે પુરફીજા મહેર હો તુજસે પુરજીયા
દીલસે મુતીઅ હુકમકા તેરે મહે તમામ હો—અએશો.
હુકમ તેરા રવાં રહે ફએજ તેરા દવાં રહે
અએશ યે જોવેદાં રહે ખર્ચ તેરા ગુલામ હો—અએસો.

સબ સહેલીયેં— ૧૭

મોરી કામનીયાં તોરે ગોરે ગોરે ગાલ
મોરી મોહનીયાં તોરે લંબે લંબે બાલ.

શીરીં—મદસે હું મએ મતવારી મતવારી મોરી ચાલ
સહેલીએં—કાંટા લાગા પ્રેમકા મએં હો ગઈ બેહાલ. મોરી.
આખે.તોરી મદભરી ડોરે પડે લાલ
ઠુમક ઠુમક ચાલ ચલે કમરીયાં જએસે બાલ. મોરી.

બાદશાહ— ૧૮

અભીતક દુર વોહ જાને જહાં હુએ
યે કયા અંધેર દૌરે આસમાં હુએ
ખીયાલે તેગે અબરૂએ સનમમે
હમારા સર હમે બારે ગીરાં હુએ. અભી૦
કહાં જાઉં કરૂં તદબીર અબ કયા
જમી હુએ સખ્ત ઔર દુર આસમાં હુએ. અભી૦
અભીતક કયું નહિ લઓટા હુએ શાપુર
યે કયા ઇસરાર અએ રબ્બે જહાં હુએ. અભી૦

બાદશાહ— ૧૯

આઇ મોરી શીરીં રજ ગયાજી મોરા—રંજ
બાગમેં જાઉંગલેસે લગાઉં સબ દુઃખ દીલકા દુર હુવાજી મોરા—આઇ.
અએ મેરે મઓલા અએ મેરે દાતા તુને દુઃખ સારા દુર કીયાજી
મોરા આઇ.

ખુસરૂ— ૨૦

મુજસે રૂઠો ન મેરે મેહેમાન કુરબાન જાનોજી મેરા કુરબાન
અએ જીશાન કોઇ દીલમેં ધ્યાન નહીં લાના મુજસે.

પ્યારી મેહેમાન બુરા ન કુચ્છ માન મેરી જાન હુએ કુરબાન
હરએકઆન થા અન્જાન જાંનસે હોકે હૈરાન હું દીવાના મુજસે.

શીરીં—પ્યારે સુલતાન મએં હું પશેમાન ઇસ અહેસાનકે કુરબાન મેરી
જાન યે ફરમાન જાનો જીસે જીશાન મએને માના. મુજસે

રામીસ્નગર— ૨૧

મઓલા રખે આબાદ જગમે
ઇસ્ક શીરીંકા તુમકો મુબારક
શાદ રહો તુમ દોનો હંમેશા
યુંહી રહો દીલશાદ જગમેં ઇસ્ક.
અએશ મનાઓ ખલકમે દાયમ
ગએર રહે બરબાદ જગમેં. ઇસ્ક.

હબશી— ૨૨

તું હરીઆલી મએં હરીઆલા દોનોકા હુએ જોડા
ચાંદ તું મએં હાલા બીબી દોનોકા હુએ જોડા
ફુલે ફુલે ગાલ તુમ્હારે જએસે રૂઇકા ગાલા
પાવ રોટીસે આલા બીબી પાવ રોટીસે આલા!

કોયલ—જુંમ્મર લાદો ઘુંઘરૂં લાદો પીછે લગાઓ હાત.

હબશી—ઇસ્સે કહો કુચ્છ બાલા બીબી ઇસ્સે કહો કુચ્છ બાલા
જુંમ્મર લાદું ઘુંઘરૂં લાદું અગર દીખાવો નાચ
નાચ દીખાઓ આલા બીબી નાચ દીખાઓ આલા.

કોયલ— ૨૩

નાગન યે મેરે ગેસુ હંએ
અબરૂ દોનો બીછુ હંએ
દાતોંસે ખજીલ લુલુ હંએ
આંખે દો આહુ હંએ
હુએ ચાંદ મેરે રૂખસાર
અંદાજ નીરાલે યાર
ગજબ જાદુ હુએ. આંખે૦
મરતે હંએ સદા દો ચાર
દેખ રફતાર મેરી દીલદાર.

હબશી——અજબ ઉલ્લુ હુએ.

ફરહાદ— ૨૪

જહાંએ ચરખસે બરબાદ હું મએં
સદા આપ઼ાકમે નાશાદ હું મએં
અગરચે ઠોમકા મએ કોહકન હું
મગર ઇખ્લાસસે બરબાદ હું મએ
મુજે સબ જાનતે હુએ અહેલે આલમ
કે મશહુરે જહાં ફરહાદ હું મએં.

સહેલીયાં— ૨૫

મોહના જાદુ ડારતેરે હાં
તોરે રસીલે નયેન મધબાવરે
જએસે કટરીયાકી ધારીયાં રેહાં
પ્રેમકે બાન મારતે રે હાં
મોરે કરેજે બીચ પડે ધાવરે
લાગી નજર તરવારીયાં રે હાં
કા મોહે તુમને હારતેરે હાં
જાઓ પીયા તુમ જાઓ ચલે જાઓરે
કાહે કરત મોસે રારીયાંરેહાં મોહના૦

શીરીં— ૨૬

નેહેર અએ ફરહાદ એક સંગી બનાના ચાહીએ
અપની ઉસતાદીકે કુછ જઓહર દીખાના ચાહીએ
જીતને હો દરકાર પથ્થર લે વોહ તુ ઉસ કોહસે
દેર ઇસમે કુછ ન અબ તુજકો લગાના ચાહીએ
જલ્દ કર અનજામ અપના કામ તુ ફરહાદ અબ
ગર તુજે ઇનઆમમે ઇસકે ખજાના ચાહીએ.

ફરહાદ— ૨૭

યેતો મુશકીલ નહી હુએ કોઇ કામ કામ કામ
લાઉં નેહેર મએં લેકે તેરા નામ નામ નામ
કોહકી જાનીબ જાતાહું અબ મએં
દોનો હાતોંસે સીનોકે થામ થામ થામ. યેતો૦

નહેર બનાઉં કામ દીખાઉં
ફોડું પથ્થર મએં લેકે તેરા નામ નામ નામ. ચેતો૦

બાબ દુસરા.

ફેરહાદ— ૨૮

હએ દીલે બે ખુદકે બાઇસ આહોજારી ઇનદીનો
કીસ મુસીબતમે પડી હએ જાં હમારી ઇનદીનો
જલવા કયા ઉસને દીખાયા કર દીયા બે ખુદ મુજે
બહડ ગઇ હદસે જીઆદા બેકરારી ઇનદીનો
દીલકે સદમેકી બ દઓલત કયા કહું કયા હાલ હએ
સીનાકોબી રહેતી હએ યા અશ્કબારી ઇનદીનો.

સીપાહી— ૨૯

કરત સોચ નહેર બીન શીરીં હમારી
નેહેર હુઇભી કે અબ્બી નહીં જારી કરત૦
જલ્દી બતા મોહે ચએન નહીં આવે
શીરીં પ્યારીકા જીયા ઘબરાવે
નહેર નહેર શીરીં કરત પુકાર
રેન દીના વ્હોતો હોવે બેકરાર. કરત૦

ફરહાદ— ૩૦

લાઓ બુલાઓ શીરીં દેખે અંખીયાં
મંએ દીનરેન નીસદીન પલછીન દેખું ડગર
ઠાડા બાકી શીરીં બીન તલપું. લાઓ૦
ડારે નજર કહીં આકર શીરીં ઠાડો ઠાડો
મંએતો યેહી બીનતી કરત. લાઓ૦

સહેલીએં— ૩૧

નેહેરપે પ્યારી રાજદુલારી શીરીં હમારી આતી હંએ
દુર હો સારી બીજાંકી ખારી ગુલકી સવારી આતી હંએ.
હએ બેકરારી નેહેરકી સારી રાજકુંવારી આતી હંએ
દીલબર ખુશતર રઓશન અખતર મેહેર અનવર આતી હંએ
માહાસે બહડકર સબસે બેહેતર હુસ્નકી અફસર આતી હંએ
મેહેરે મુનવ્વર રૂહે દુપએકર ખલ્કકી દીલબર આતી હંએ.

શીરીં— ૩૨

કયા બોલારે કયા બોલાતુ મોસે બાત
કાહે કો તુ બોલારે મોસે પ્રીત રીતકી બતીયાં
કુબ્હી ન કરૂં તોસે બાત. કયા૦
લે જાઓ ઇસે કોઇ દુર અબ્હીછાડો કહીંબનમે
મૂરખને જએસાકે કરાયો રંગ મોરો ભંગ
વએસાહી કરાઉં તંગ કરૂં જંગ ઘાત. કયા૦

ફેરહાદ— ૩૩

દીવાના હું શહેદા હું તલબગાર હું તેરા
અએ જાને જહાં તાલીબે દીદાર હું તેરા. દીવાના૦
જાઉં મએં કહાં અબ તેરી દેવડીસે નીકલકર
રહેને દે મુજે મંએ તો ગીરફતાર હું તેરા. દીવાના૦
દેખા હુએ ફકત તુજકો મહોબતકી નજરસે
ગર જુર્મ હુએ યે તો મએ ગુન્હેગારહું તેરા. દીવાના૦

કોયલ— ૩૪

જાઓ પીયા યે કએસીં હસી હુએ
મુજકો કરે જો પ્યાર મારૂં પએજાર મએં તો
તેરી સુરત મોરે દીલમે બસી હુએ
અઓરપે સઓ ફીટકાર મારૂં પએજાર મએં તો.
જાનતો મેરી તુમ્હીસે ફસી હુએ
ગએરકો અએ દીલદાર મારૂં પએજાર મએં તો
જુલ્ફસે તેરે જાન કસી હુએ
અઓરસે હું બેજાર મારૂં પએજાર મએં તો.

હબશી— ૩૫

અપની બીબીપે કુરબાં કોઇ કહાં અએસી પાએગા
મેરી બીબીકી કયા બાત, હુએ વોહ બડી નેક જાત
કુરબાં યે દીલ કયું ન જાએગા. અપની.
તેરી બાતોંકે કુરબાં જાવે હરદમ મેરીજાં
તુજકો ન યે દીલ ભુલાએગા. અપની.

ફેરહાદ—

૩૬

બનાકર મુજકો વહશી બજમસે અપની જો ટાલા હએ
નયા અંદાજ યે અએ જાને જાં તુમને નીકાલા હએં
ફીદા દીલ જાન સદકે સર નીછાવર રૂહ હએ કુરબાં
સીવા કયા અઓર ઇસ્સે ઇશ્ક તેરા લેનેવાલા હએં
દીલાયા ખુબ ઇનઆમ આહ તુને મેરી મેહેનતકા
જમાનેસે તેરા ઇનસાફ અએ શીરીં નીરાલા હએં.

ફેરહાદ—

૩૭

મએંતો શીરીકા હું દીવાના
કયા માલ હએ જાન ગવાના.
નસીહત આપ કીસ્કો આનકર સાહેબ સુનાતે હુંએ
બીયા બાને અલમમે કીસ્કો મરનેસે ડરાતે હુંએ
યે સચ કહેતે હુંએ હજરત આપયાં સીર્ફ આજમાતે હુંએ
કહીં જાંબાજ અપને કઓલસેભી બાજ આતે હુંએ
કુચ્છ બાત નહી મરજાના. કયા માલ.
યહાંતો તનમે ખુદ બાકી હએ જાંને જાર થોડીસી
ડરાતે હો કીસે તુમ ખીંચકર તલવાર થોડીસી
મુજે ઇસ વાસતે હએ જીન્દગી દરકાર થોડીસી
કે દીલમે રહે ગઇ હએ હસરતે દીદાર થોડીસી
એક ખેલ હએ ખુન બહાના. કયા માલ.

બાદશાહ—

૩૮

દુર દુર ઓ મગરૂર આગેસે બસ હોજા દુર
લુંગા તેરી જાન જુરૂર કર દુંગા બસ ચકનાચુર.
હએ યહી મનજુર, વાર કરૂં ભરપુર
દેખું તેરા મકરોજુર મએભી હું એક સુર.

ફેરહાદ—

૩૯

મએ. જર લેને નહી આયાજી મએ જર લેને નહી આયા
જરકો અપને આગ લગાઓ મુજકો કયું દીખલાયાજી. મએં
મુજકોતો મતલબ શીરીસેહએ યહી મેરે મન ભાયાજી. મ એ

ફરહાદ— ૪૦

રબ ચાહે તો બેડા પાર હુએ દમમેં કોઈ દમમેં
મેરી ઇજ્જત તેરે હાથ હુએ અબ અએ મઓલા
કયા ખઓફ અગર તુ સાથ હુએ અબ અએ મઓલા
યહી ફીકર મુજે દીનરાત હુએ અબ અએ મઓલા
કોહ ગીરાઉં જાન લડાઉં, કામ બનાઉં, શીરીં પાઉં
દમમેં કોઇ દમમેં. રબ.

અહેલે દરબાર— ૪૧

કયા બાત હુએ શાહે દોરા
ઇનસાફ યહી થા ખ્વાહાં.
સરવર બેહેતર બરતર મેહેતર ખુશતર અફસર દીલબર જીગર
તુમપર ગઓહર અખતર સદકે ઔર જાં. કયા.
અએસી ઇજ્જત અએસી દઓલત, અએસી સરવત, અએસી હશમત
અએસી હુરમત ઔર યે ગુરબત્ત જાને જાં કયા.

સહેલીયેં— ૪૨

સુનો સુનો પ્યારી જરા સુલતાને ફરમા સુનાએ
તુમ્હે પાવે, સંગ લેજાવે કોહ ફરહાદ અગરચે ગીરાવે.
વ્હો પહાડી હુએ સબસે જો ભારી તોડ ડાલી અગર ઉસ્ને સારી
શીરીં પ્યારી શીરીં પ્યારી તુમકો સુલતાંસે બક્ષીસમેં પાવે-સુને

શીરીં— ૪૩

હાય પ્યારે મેરે બાત મંએને તેરી કુચ્છ ન માની
બાત માની ન કુચ્છ કદ્રહી ઇસ્કકી તેરે જાની
જુર્મ મુજસે હુવા તુમકો સદમા દીયા
હાએ યે ક્યા કીયા બક્ષો મેરી ખતા મેરે દીલબર

શેર.

નજર ઇસ તરફકો તો કર જરા
તુઝે કુચ્છ ખબરભી હુએ બેવફા
યહાં દરીયા ખુનકા બહે ગયા
તેરે ગમમે દીદએ જારસે.—હાય પ્યારે

શીશે—　　　　૪૪

અપને જાનીકો હમ ફુસલાએં લાએંગે
રૂઠકે હમસે જહાં ગયે હો
વહાં આકે ન હમ મનવાએ લાએંગે　અપને.
તુતો ખુરેજીમે મશહુર હુયે કામીલ કાતીલ
નર્મ કયું હો ગયા ઇસ વખ્ત તેરા દીલ કાતીલ
અબ કરીબ આ ગઈ હુયે મેરી બી મનઝીલ કાતીલ
છોડે જાતા હુએ મુઝે કીસ લીયે બીસમીલ કાતીલ
એક ઇશારેમેં તો હલ હુએ મેરી મુશકીલ કાતીલ
તુમકો પ્યારે છબીલે રસીલે બુલવાએ લાએંગે.　અપને

હબશી—　　　　૪૫

ગુસ્સા છોડો દીલમત તોડો દીલબર પ્યારી ખાના લાવ
હલવા મલીદા કલીઆ સાલન આલુ ગુઇયા અઓર પલાવ
જર્દા શીરની અઓર મુતનજન ચખની બીરીઆની મંગવાવ
કુલીયા આબી નાન પરાઠા ફુલકે બાકરખાની પકાવ
રોશ કોફ્તા ગુરદા કલેજી ભેજા કોરમાબી ખીલવાવ
ઓજડી પચોની કબાબ સુમોસે પાયા સીરી બી દીલવાવ
લડડુ પેંડા બરફી જલેબી ગગન ગાંઠીયાભી મંગવાવ
દુધ દહી રબડી બીલાઈ પુરી કચોરીબી પકવાવ

હબશી કોયલ—　　　　૪૬

દુર હુવા દુર હુવા હુવાજી ચલો ઘરમે ચલો રંજ દુર હુવા
સબકો સલામ અઓર બંદગી કરલો સીતમ સબ શર દુર
　　　　હુવાજી. ચલો.
નાચેં ગાએં અએશ મનાએં ઝઘડા સબ કાફુર હુવાજી. ચલો.

ફરહાદ—　　　　૪૭

ન સરમે હોશ બાકી હુયે ન તનમે જાન બાકી હુયે
મગર હાં દીલમેં તેરે વસ્લકા અરમાન બાકી હુયે
મદદ અયે જોશે વહશત આશીકોંમે બાત રહે જાયે
ગીરીબાં ફટ ગયા તો કયા અબ્હી દામાન બાકી હુએ

ખુદાકે વાસ્તે અયે ચારાગર લે ભી ખબર જલદી
તેરે બીમારે ઉલફ્તમે અબ્હી કુછ જાન બાકી હયે.

શીરાં— ૪૮

સંગ રેજોમે ગઓહર થા મુઝ મઆલુમ ન થા
દીલમે પથ્થરકે શરર થા મુઝ મઆલુમ ન થા
મંએ ન સમજીથી તેરી આહસે દીલ જાયગા દીલ
ઇસમે પીનહાંયે અસર થા મુઝ મઆલુમ ન થા
જાહેરા તેરી મ્હોબ્બતકા ન થા કુચ્છભી અસર
તુ મેરે દીલમે મગર થા મુઝ મઆલુમ ન થા
ઇશ્કકે બાગમે એ તરેહ બહાર આઇથી
તુંહી ઉસકા ગુલેતર થા મુઝ મઆલુમ ન થા.

બાબ તીસરા.

મીઠુ— ૪૯

ગોલી ખેલું ભૌરા ખેલું જુવ્વા ખેલું
લાવ લાવ દામ લાવ લાવ—ગોલી.
ગીરદી ખેલું કઓડી ખેલું પત્તે ખેલું
લાવ લાવ દામ લાવ લાવ ગોલી.
નાની ઇધર આવ કુચ્છ પએસેતો દીલવાવ
અનદાન પનદાન ઉગલદાન પીગલ દાન દો
ઇરવી રખો ગીરવી રખો
લાવ લાવ લાવ લાવ દામ લાવ લાવ

મીઠુ— ૫૦

બાજાર જાઉં મંએ બનકે ગુન્ડા
વાહવા ! વાહવા ! વાહવા ! વાહવા ! બાજાર
ખાઉં મંએ પાન મસાલે
પહનું ફુલોંકે માલે
દુંસબકો જુત્તે બાલે

ચખ્ખું મંએ તર નીવાલે
પહનકે નીકલું વીલાયતી મુન્ડા વાહવા.
મંએભી હું બડા સીયાના
ઇસકો જુત્તા ઉસકો બાલા
ઇંસિકો હીલા દેકર ટાલા
ખુબ જમાના દેખા ભાલા
સુબસે અપના કામ નીકાલા
જીસને લડનેકી ઠએરાઇ
ઉસકી અચ્છી ધુલ ઉડાઇ
જીસકો બનાયા અપના ભાઈ
ઉસકી દઓલત સભી લુટાઇ
અબતો હયે યે જીમે સમાઇ
ધરકો ગુલજાર કરૂં જોરૂ મંએ ચાર કરૂં
ચારોંકો પ્યાર કરૂં સએરે બાજાર કરૂં
ચુરાઉ જાકર કીસીકા હુન્ડા વાહવા.

શમીશગરો— ૫૧

નટવર ગીરધારી કાહે ચોલી મોરી ફારી
આવત જાવત રોકત ટોકત
સબકો કીશન મોરારી
કાહુકી ગાગર ઢરકાવત કાહુકો મારત પીચકારી નટવર.
કાહુકી ચુરીયાં કરકાવત કાહુકી તુમ ફારત સારી
છીન લેહેં મીલકર સબ સખીયાં
મુરલી મુખટ એક દીના બીહારી નટવર

બાદશાહ— ૫૨

હએ હએ અબ ફુટી મેરી તકદીર
મેરી તકદીર મેરી તકદીર હએ.
ખેલ હમારા સારા બીગડા
કુચ્છ ન ચલી તદબીર હએ.
હીકમત અપની સબ કર હારે
કુચ્છ ન હુઇ તાસીર હએ.

૫૩

નાજની—મોરા મસ્તા કહરવા જાલ બુનેરી
જાલબુનેરી જાલબુનેરી જાલબુનેરી—મોરા.
રાતકો મારે મછલી અઓર દીનકો બુને જાલ
અએસા ફંદા ડાલ દીયા મએ હો ગઇ બેહાલ—મોરા.
નેહ બનાઈ બન્સી અઓર પ્રેમકી બાંધી ડોર
મનકી મછલી ફાંસ લીયોરે તુ પુરો ચીતચોર. મોરા.

અલાયારખાં— ૫૪

હમ હુએ અલાયાર બીને લાખમારખાં
લાખમારખાં બીને કરોડ મારખાં.

જનાના—ઉઇઅલ્લાહ ન બીસમારખાં ન તીસમારખાં
એકદમસે લાખમારખાં ?

અલાયારખાં—હમ હુએ અલાયાર બીને લાખમારખાં
લાખમારખાં બીને કરોડ મારખાં.

જનાના—આઓ આઓ લાખમારખાં મીયાં આઓ
બીબી શામાએગમ ઇનકો ફર્શપે બીઠલાઓ
કઓન ખડા હુએ દેવડીપર યે આનકર યહાં ?

મારવાડી—સેઠચંદજી બીને અલસેઠચંદજી

જનાના—આઓ આઓ સેટ બડે પેટવાલે આઓ
શામાજી અબ ઇન્કાબી તુમ પારસલ કરવાઓ
યે બારાતકી બારત યહાં આઇ હુએ કહાં ?

સબ—ગાના સુનને આએ હુએ હમ લોગ સબ યહાં.

ચંપીવાલા— ૫૫

આઓ મીયાં બાંકે મંએ ચંપી બનાઉં
ચંપી બનાઉં મંએ પાંઉ દબાઉં
ગરમાગરમ ચંપી નરમાનરમ ચંપી
બકરા હજમ ચંપી મુરગી ભસમ ચંપી. આઓ.
જઅેસા છેલા મંએ બના હું વઅેસી ચંપી બનાઉં
સેટ ગડબડ ગર કુછ કરે ગરદન મંએ ઉનકી દબાઉં. મએં.

ગલા મડોડ ચંપી ખોપડી ફોડ ચંપી
ફસલી તોડ ચંપી ખુંનીચોડ ચંપી. આઓ૦

શરાબી— ૫૬

મએંકી તરંગમે કભી ડરતે નહીં અજાબસે
પીનાતો કયા નહાતે હંએ અબ તો સદા શરાબસે
સાકી ઇધરકો જલ્દ આ જામે શરાબ ભરકે લા.
ખોલકે કાગદે ઝકા શીશા કોઇ ગુલાબસે
રંગ જમે મંજા રહે શીશએ મએકા કાગ ઉડે
નદદી શરાબકી બહે બજમમે આબો તાબસે

હીરાં-- ૫૭

ધીરે પીના મનીહાર ચુરીયાં. ધીરે૦
એકતો મોંરી નાજુક બઇયાં
દુજે દાબત તુ દહેજાર. ધીરે૦
ઉંગલી પકરત પહોંચા પકરે
કાહે કરત ગુછ્જાર. ધીરે૦

* * * *

હીરાં—અએસી ચુરીયાં મોહે પીનાદે
પીયા કરે મોહે પ્યાર. ધીરે૦

જનાના— ૫૮

ચલો દેખેં સખી કેહુ અઓર મુરલીયાં બાજી
બાજીરે મુરલીયાં બાજી
મત ભંગે ભયો ચીત મોર મુરલીયાં બાજી
બાજીરે મુરલીયાં બાજી
ફીર આયો વહી ચીતચોર મુરલીયાં બાજી
બાજીરે મુરલીયાં બાજી

ફરહાદ— ૫૯

મોરી પ્યારી ઠુમક ઠુમક કરત ફીરોં આવે મન જાવે
ચલત ચલત ફીરત ફીરત મનકો મોરે લુભાવે. પ્યારી

માંગસંવારે સીસ ગુથાએ નયન બાન ચલાવે. પ્યારી.
મોહની મુરત સોહની સુરત દેખ જીયા લલચાવે. પ્યારી.
મએં કુરબાન તુજપર મેરે ફીરદીગાર
તેરે લુત્ફસે હો ગયા બેડા પાર
લગાઉં મંએ અબ ચલકે અઓર એક સુરંગ
ન શીરીંકે મીલનેમેં તાહોદીરંગ.

શીરીં— ૬૦

ચખ ડાલા, પ્રેમ પ્યાલા, સરવે બાલા, મોહે દરસન દીખલા;
ગુલ્લાલા ગેસુવાલા, મતવાલા આલા દરસબ દીખલા;
મયેંતો જાઉં પ્યારે જાનસે, પરીશાં હુએરાં પ્રાનસે—ચખ૦
જીંદગી હુયે દુભર આ મીલો પ્યારસે,
તંગહું મંયે પ્યારે જાને બેકરારસે—ચખ૦

શીરીં— ૬૧

તુમ ન આયે નગરીયા હમારીરે,
રહિ સુની સેજરીયા હમારીરે—તુમ૦
આંખે દીખાકે તુમને મેરે દીલમે રાહકી,
સીનેકે પાર હો ગઈ બરછી નીગાહકી,
તુમસે લડ ગઇ નજરીયા હમારીરે—તુમ૦
જચતા નહીં હુયે હાય ! તુમ્હારી નીગાહમેં.
આંખોંકાં અપની મયેંને બીછાયા હુયે રાંહમેં.
આઓ આઓ ડગરીયા હમારીરે—તુમ૦
રખના ન તેગ કાંધે પર અયે ફીત્નાગર કહીં.
બલ ખા ન જાયે મુફ્તમેં નાજુક કમર કહીં
માનો માનો સાંવરીયાં હમારીરે—તુમ૦

[સહેલી

ગેબી— ૬૨

દેખના હુએ તુજે ઇશ્કકા ગર અસર
દે રહી હુએ જમીં ખુદ જગા ગઓર કર
શીરી મકબુલ કુલ હો ગઇ અબ દુઆ
કબ્રે ફરહાદલેશક હુઇ—જલ્દ જા.

